

2000 Yılı Sonrası Reformu - I

2000 yılı sonrasında reform niteliğinde atılan adımlar:

- ❖ DGD desteklemede ana araç oldu
- ❖ DGD uygulamasına tüm yurttaki geçilmesini öngören 2000/2172 sayılı BKK
- ❖ Oluşturulan Çiftçi Kayıt Sistemi uyarınca, DGD Ödemeleri 2001 yılı sonunda yapılmaya başlandı.

2000 Yılı Sonrası Reformu - II

- ❖ 2000 yılı başında TCZB aracılığı ile kullanılan sübvansiyonlu zirai krediler kaldırıldı.
- ❖ 2000 yılında, TSKB'leri yeniden yapılandıran 4572 sayılı Kanun istihlal edildi.
- ❖ 2001 yılında, Ziraat Bankası'na verilmiş görevlere ilişkin Bakanlar Kurulu Kararları ve Kanunlar yürürlükten kaldırıldı, görev zararları ödendi. Bedeli ödenmeden Bankaya görev verilmesi uygulaması sona erdi.

2000 Yılı Sonrası Reformu - III

- ❖ 2001 yıl sonu itibariyle girdi destekleri kaldırıldı.
- ❖ Şeker rejimini yeniden düzenleyen 4634 sayılı Şeker Kanunu istihlal edildi, destekleme alım fiyatı ilanından vazgeçildi. Üretimde sözleşmeli sistem getirildi.
- ❖ TEKEL'in özelleştirilmesini sağlayacak 4733 sayılı Tütün Kanunu istihlal edildi, destekleme alım fiyatı ilanından vazgeçildi, üretime sözleşmeli sistem getirildi. Hububatta destekleme alım fiyatından vazgeçildi, TMO'nun piyasa fiyatından alım yapması sistemine geçildi.
- ❖ Fındık ve tütünde alternatif ürün projesini uygulamaya yönelik yönetmelik ve Kararnameler istihlal edildi.

Tarım Strateji Belgesi (2006-2010) - IV

Doğrudan Gelir Desteği

- Tarım Stratejisinde destekleme ödemeleri arasında en önemli payı DGD ödemeleri almaktadır.
- Stratejinin hazırlandığı dönemde alan bazlı tek destek DGD ödemesidir.
- Ancak 2007 ve 2008 yıllarında DGD ödemesinin yanında alan bazlı gübre ve mazot ödemeleri yapılmış, 2009 yılından itibaren DGD ödemesi yapılmamış, bunun yerine gübre ve mazot ödemelerinin yanı sıra muhtelif adlar altında alan bazlı ödemeler yapılmıştır. (Organik tarım, iyi tarım uygulamaları için yapılan ödemeler, toprak analizi yaptıran üreticilere yapılan ödemeler, alan bazlı fındık ödemeleri, alternatif ürüne geçecek tütün üreticilerine yapılacak ödemeler).
- Alan bazlı olarak yapılan tüm ödemeler DGD ödemesi satırında toplulaştırılmıştır.

Tarım Strateji Belgesi (2006-2010) - V

Fark Ödemesi Kalemi

- Strateji Belgesi'nde "Fark Ödeme Uygulaması" adı altında sınıflandırılan prim ödemelerinin temel amacının arz açığı olan ürün yetiştiricilerini desteklemek olduğu belirtilmekte ve uygulamanın pamuk, ayçiçeği, soya fasulyesi ve diğer yağlı tohumlu bitkileri kapsayan uygulamanın mısır ve bazı yemeklik baklagilleri kapsayacak şekilde genişletilmesi öngörülmektedir.

Tarım Strateji Belgesi (2006-2010) - VI

- Fark ödemesi için ayrılan payın, Stratejide öngörülenin payın üzerinde olduğu ve bu payın yıllar itibariyle bir artış trendi içinde olduğu görülmektedir.

- Bunun nedeninin prim ödemesi yapılan ürün sayısındaki artış olduğu ifade edilebilir. (2009 yılı mahsulleri ile ilgili olarak 2010 yılında 16 adet ürün için prim ödemesi yapılmaktadır.) 2003 yılına kadar kütlü pamuk, ayçiçeği, soya, zeytinyağı, kanola ürünlerine prim verilmeye devam edilmiş ancak 2003 yılında çay, 2004 yılında dane mısır, 2005 yılında buğday, çeltik, arpa, çavdar, yulaf, 2006 yılında aspir ve 2008 yılında nohut, kuru fasulye ve mercimek bu kapsama dahil edilmiştir.

-

Tarım Strateji Belgesi (2006-2010) - VII

Kapsamdaki bu genişleme ile Strateji Belgesindeki hedefler birlikte değerlendirildiğinde esas olarak özellikle buğday, arpa, yulaf ve çavdar ile ilgili olarak arz açığı sorununun olmadığı, istisnai yıllar hariç yurtiçi üretimle tüketimin karşılandığı ve bu nedenle bu ürünler ile ilgili olarak prim ödemesi yapılmasının Stratejide belirtilen hedeflerle örtüşmediği görülmektedir.

- Diğer taraftan, üretici gelirinin artırılması ve TMO'nun üzerindeki fiyat baskısının azaltılması amacıyla bu ürünlerin kapsama alındığı düşünülmektedir.

Tarım Strateji Belgesi (2006-2010) - VIII

Hayvancılık Kalemi

- Hayvancılık desteklerinin de 2010 yılı itibariyle öngörülenin iki katından daha fazla bir paya sahip olduğu görülmektedir.
- Bunun sebebi temel olarak destek çeşitliliğinin her yıl artmasıdır.
- 2010 yılı itibariyle hayvancılık destekleri; dekar başına verilen yem bitkisi destekleri, su ürünleri desteği, süt primi, hayvan başına yapılan ödeme, tiftik ve ipekböceği destekleri, bambus arısı desteği, et desteği, gıda güvenliği desteği, buzağı desteği, kuzu ve oğlak Rev-1 aşısı desteği ve süt fiyat regülasyonu desteği.

Tarım Strateji Belgesi (2006-2010) - IX

- Kırsal kalkınma destekleri, telafi edici ödemeler, ürün sigortası destekleri ve ÇATAK (çevre amaçlı tarımsal arazilerin korunması amacıyla yapılan destekler) ile ilgili olarak Stratejide hedeflenen oranlar ve yıllar itibariyle gerçekleştirmeler değerlendirildiğinde, bu konularda hedeflenen oranlara ulaşamadığı görülmektedir.
- Ayrıca Strateji Belgesi'nde bu konu ile ilgili bir hüküm bulunmamasıyla birlikte, önceki yıllarda Hazine Müsteşarlığı Bütçesi altında yer alan tarım desteklerine ilişkin ödenekler 2005 yılından itibaren Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Bütçesi altında yer almış ve ödemeler anılan Bakanlık tarafından yapılmıştır.